

UUDISEID HOBUSTE *longete* VALLAST

Novembri alguses oli mul ainukordne võimalus osaleda Kanadas Vancouveris väga huvitaval ja kõrgetasemelisel konverentsil, mis keskendus hobuste ortopeediale ja longetele. Olen selle võimaluse eest siiralt tänulik oma töökohale ühes Lääne-Kanada suurimas hobukliinikus.

TRIIN TOHVER

Peakõnelejateks olid „hobuste lonke piibli“ (raamat nimega „Lameness in the Horse“) autorid **Sue Dyson** Inglismaalt Newmarketist ja **Mike Ross** Pennsylvania ülikoolist USAst. Kui Ross rääkis rohkem võidusõiduhobuste probleemidest, siis Dyson keskendus peamiselt hüppe- ja koolisõiduhobustele.

Kuigi kahe päeva jooksul käsitletud teemad olid väga mahukad ja sisaldasid üsna spetsiifilisi veterinaarseid küsimusi, oli nendes ettekannetes ka palju sellist, mis hobuseomanikele ja ratsastajatele huvi võiks pakkuda. Järgnevalt tahangi teieni tuua lühikokkuvõtte kahest Sue Dysoni minu arvates kõige huvitavamast esinemisest.

Kõigepealt tutvustas Dyson oma uurimust „Ortopeediliste probleemide erinevused erinevate võistlusalade hobustel ja hobihobustel“. 1069 hobupatsiendi haiguslugu analüüsisides jõuti järeldusele,

et mitmed haigused ja vigastused on mõnel võistlusalal tüüpilisemad kui teised.

Tavasõidu- ehk hobihobustel esineb kõige rohkem vigastusi luudevahelises sidemes, sädeluus ja selle sidemetes (nn navikulaarлуу kompleksis) ning ka kannaliigestes. Kõrgema taseme hüppehobustel on kõige rohkem probleeme esijalgade luudevahelise sidemega ja sügava painutajakõõluse kõige alumise osaga (kuulub samuti navikulaarлуу kompleksi). Kõrgema taseme koolisõiduhobustel esineb kõige rohkem probleeme tagajalgade luudevahelises sidemes, kannaliigestes ning sädeluus ja sidemetes. Kolmevõistluse ratsude sagedasemaks vigastuseks on pealmise painutajakõõluse rebend. Kestvusratsutamise põhjustab hobustel kõige rohkem kannaliigeste probleeme.

Võrreldi ka vigastuste erinevust kõrgema ja madalama taseme võistlushobustel. Ainuke alagrupp, kus esineb suur erinevus, on kolmevõistluses kasutatavad hobused: kõrgema taseme hobustel esineb kõõluserebendit kuus korda sagedamini kui madalamal tasemel võistlevatel.

Kuigi luudevahelise sideme vigastus on väga sagedane kõigis vaatluse alla võetud gruppides, esineb seda kõige sagedamini koolisõiduhobustel (29%). Seni hea liikumisega koolisõiduhobune, kes lühikese aja jooksul kaotab liikumise elastsuse, ei taha enam koondada või traavi pikendada, või lonkab ühte tagajalga (longe on märgatavam pehmel pinnasel ja voldil liikuva hobuse välimisel jalal), on suure tõenäosusega vigastanud luudevahelist sidet – kuni pole tõestatud vastupidist. Tihti on probleemsed mõlemad tagajalad.

Huvitav märkus Sue Dysoni poolt oli seegi, et tema isiklikult ei ostaks endale kunagi loomulikult väga ekstravagantse ja lennuka liikumisega noort hobust, sest kogemus ütleb, et need hobused vigastavad enast juba esimese paari treeningaasta jooksul.

Kannaliigese vigastused on kõige sagedasemad koolisõidu- (17%) ja kolmevõistlushobustel (15%), kusjuures alumine liiges (kannaliiges koosneb viiest nn liigesereast), on kõige tihedamini probleemne.

Esijala pealmise painutajakõõluse rebendit esineb kõige sagedamini kõrgema taseme kolmevõistlushobustel, nendele järgnesid hüppehobused.

Oma teises ettekandes „Pealmise painutajakõõluse vigastused sporthobustel“ pööras Sue Dyson suurt tähelepanu erinevatel aladel võistlevatele hobustele ja sellele, kuidas üks ja seesama vigastuse võib erinevalt avalduda.

Kõige sagedasemad on pealmise painutajakõõluse vigastused kolmevõistlus-, vanematel hüppeja väga hea liikumisega koolisõiduhobustel. Kuna seda vigastust tuleb ette ka noorematel hobustel, siis arvatakse, et esineb geneetiline soodumus. Seega peaks hobuse ostmisel uurima, kas taolisi vigastusi on hobuse sugupuus esinenud.

Väga tihti vigastavad hobused mõlema jala kõõluseid, kuid sümptomid ilmnevad reeglina ainult ühel jalal. Huvitav on seegi, et esimestel päevadel

peale vigastust ei pruugi ultraheliuuring rebendit tuvastada. Seega on väga oluline korrata uuringut nädal pärast võimalikku vigastust.

Kõõlusevigastuse sümptomid võivad olla väga erinevad, alustades klassikalisest banaanikujuilisest paistetusest ja lonkest, kuni väliste sümptomite puudumiseni. Kui hobune näitab longet, siis on see tavaliselt hullem kõval pinnasel ja voldil liikuva hobuse seesmisel jalal. Pehme pinnasega sirgel liikudes võib longe jääda märkamata.

Taastumiseks vajalik aeg ja paranemise prognoos olenevad vigastuse asukohast ja tõsidusest. Tihti vajavad kõõlused täielikuks paranemiseks aastast puhkust. Sellekohane uuring näitas, et kuue kuuga paranes vaid 38% kõõlustest. Märkimisväärne on see, et teatud arvul noortel hobustel kõõlusevigastused ei paranegi, hoolimata kõige intensiivsemast ravist. Nendel juhtudel kahtlustatakse samuti geneetilist soodumust.

Veel räägiti seminaril vahelihase sideme vigastustest, seljaprobleemidest, sõrgatsiliigese spetsiifilistest haigustest ja paljust muust. Kõik need teemad väärksid eraldi pikemat artiklit, ent siinkohal piirdun tõdemusega, et hobuste longete teema on tohutult mitmekülgne, keeruline ja põnev valdkond, millesse püüan süüvida nii põhjalikult kui suudan, üritades oma tähelepanekuid edaspidigi Oma Hobu lugejatega jagada.

EESTI MAAÜLIKOOLI SUURLOOMAKLIINIK

Teid teenindavad arstid:

Uve Sachris DVM, Tiina Seier DVM, Ants Kavak DVM, PhD

Pakume järgmisi teenuseid:

- Jäsemehaiguste ultraheli ja röntgendiagnostika
- Märade seemendamise ja günekoloogia
- Hambaprobleemide ravi ja profülaktika
- Hingamisteede haiguste diagnostika ja ravi
- Kirurgia
- Statsionaarne ravi

Lisainfo ja registreerimine telefonidel:

5222062, 7313713

E-kiri: slkliinik@emu.ee

Eesti Maaülikool
Estonian University of Life Sciences

www.emu.ee